

DUMERILI-BOA'S (ACRANTOPHIS (BOA) DUMERILI)

Harold van der Ploeg, Hoedemakersweg 39,
9101 BT Dokkum.
h.v.d.ploeg@12move.nl

Ruim een jaar ben ik in het bezit van een koppel dumerili boa's. Deze dieren heb ik gekocht van C. van Riel. De dieren zijn afkomstig van verschillende, onverwante ouders. Later heb ik nog een dumerili gehad van een paar jaar oud, maar dat dier is inmiddels al weer van eigenaar gewisseld. De reden dat ik dit artikel schrijf is, dat ik erg weinig literatuur over deze dieren kon vinden.

KENMERKEN

De dumerili-boa is een erg mooi gekleurd en getekend dier. De ondergrond kan grijs, bruin, rose tot donker-rood gekleurd zijn. De bloemvormige tekening is

donkerbruin, met vaak een lichter gekleurde omranding. Net als bij de boa constrictor hebben de dieren donkere strepen aan de zijkant van de kop die door het oog lopen. De bouw van het dier lijkt opvallend veel op die van de boa constrictor. Omdat de dieren uit totaal verschillende gebieden komen (Madagascar en Zuid-Amerika) is het bijzonder dat de dieren uiterlijk zo weinig van elkaar verschillen. Er is hier wellicht sprake van parallele evolutie. Echter, genetisch en intern verschilt boa constrictor zoveel van *Acrantophis* dat ze zonder twiifel een apart geslacht vormen binnen de familie *Boidae*. *Acrantophis dumerili* en *Acrantophis madagascariensis* zijn niet moeilijk van elkaar te onderscheiden. Het gemakkelijkste kenmerk is de aanwezigheid van twee grotere, loreale schubben. Ook verschilt het aantal schubben rondom het oog. Zo bezit *Acrantophis dumerili* 11 tot 16 en *Acrantophis mada-*

Acrantophis dumerili, etend. Foto: Harold van der Ploeg

Kop van *Acrantophis dumerili*. Foto: Harold van der Ploeg

gascariensis 6 tot 10 oculaire schubben. Natuurlijk zijn er nog tal van andere verschillen, maar die zal ik nu maar buiten beschouwing laten. Hybriden zijn naar mijn weten niet bekend.

De dieren worden over het algemeen niet veel groter dan twee meter, al zijn er exemplaren van drie meter bekend. Hiervan neemt de staart ongeveer 7 tot 8% voor zijn rekening. De jongen hebben een afmeting van circa 45 cm. Over de leeftijd van deze dieren heb ik niets in literatuur kunnen vinden, maar dit zal ergens tussen de 20 en 30 jaar zijn.

LEEFGEBIED

De dumerili-boas kan aangetroffen worden in het zuidelijke, zuidwestelijke en het noord-centrale deel van Madagascar. Ze geeft de voorkeur aan de wat drogere savannes en open bosgebieden. Hier leeft het

dier in de restanten van een ooit groot regenwoud. Naar schatting is nog slechts 10% van het woud intact. O.a. daarom staat de dumerili sinds 1977 samen met *Boa madagascariensis* op de lijst van de met uitsterven bedreigde diersoorten. Toch zijn er nog bewoners die het dier op hun menu hebben en de huiden als grondstof gebruiken voor tassen e.d. Het zijn echte bodembewoners die zelfs in de buurt van mensen kunnen voorkomen. Jonge dieren worden wel regelmatig in struiken en bomen aangetroffen.

DUMERILI HOUDEN IN HET TERRARIUM

Aangezien de dieren met uitsterven worden bedreigd, ben ik er een voorstander van dat dit dier veel wordt nagekweekt. En dat dat de laatste jaren erg goed gaat, is te zien aan het enorme aantal aangeboden nakweekdieren. Dit heeft er toe geleid, dat de prijs

enorm is gedaald, zodat de meeste liefhebbers een koppel kunnen aanschaffen. Om de dieren te mogen houden, moet men in het bezit zijn van geldige papieren. Bij mijn dieren zaten Euro-certificaten van CITES. Binnen een jaar moesten de dieren worden voorzien van een micro-chip. Het nummer van de chip heb ik samen met het CITES-certificaat naar het CITES-bureau gezonden. Na enkele weken kreeg ik een ontheffing voor het houden van dumerili-boa's door de brievenbus. Deze ontheffing is drie jaar geldig. Voor de ontheffing moet f 20,- aan leges worden betaald en eenmaal per jaar moet ik doorgegeven hoeveel dumerili's ik bezit (er moet dus een register worden bijgehouden). Ik heb mijn dieren binnen een jaar gechipt, maar achteraf had ik daar beter mee kunnen wachten. Ze waren naar mijn mening nog erg klein om gechipt te worden, zodat de chips als bultjes aan de buitenkant zichtbaar waren. Wanneer men het CITES-bureau om uitstel vraagt zal hier niet moeilijk over worden gedaan. De meningen verschillen over wat de 'ideale' plaats voor de chip zou zijn. Zo zijn er mensen die vinden dat slangen het beste achter de kop gechipt kunnen worden. Bij volwassen dieren zal dat geen probleem opleveren, maar bij jonge dieren vind ik dit een riskante plaats. Van een Engelse kweker hoorde ik, dat hij de chips verticaal inbrengt in het midden van de slang. Een groot gevaar hierbij is dat men tussen de ribben door organen kan raken. Persoonlijk geef ik de voorkeur om de micro-chips parallel met de ruggengraat te plaatsen (op 1 cm afstand). Op deze manier kunnen er geen organen beschadigd raken, doordat deze worden afgeschermd door ribben. Mijn dieren zijn net voor de staart gechipt. Ik raad aan om het gaatje door de dierenarts te laten lijmen. Als dit niet gebeurt, kan het voorkomen dat de chip door het be-

wegen van het dier eruit wordt gemasseerd. Dit was ook het geval bij één van mijn dieren.

Ik heb mijn dieren gehuisvest in een terrarium met een afmeting van 100x50x50 cm. Dit zal voor de eerste twee tot drie jaar voldoende zijn, maar voor een exemplaar van twee meter vindt ik één vierkante meter per dier toch wel het minimum. Overdag bedraagt de temperatuur tussen de 25 en 30 graden Celsius. 's Nachts koelt het terrarium 5 tot 10 graden af. De luchtvochtigheid meet ik niet. Een grote waterkom heb ik in het koelere gedeelte van het terrarium geplaatst. Ik besproei de dieren alleen als ze moeten vervellen. Deze methode werkt tot nu toe goed aangezien ze altijd probleemloos vervellen. Mijn dieren baden nooit in de waterbak, zelfs niet wanneer ze moeten vervellen.

Acrantophis dumerili. Foto: Harold van der Ploeg

Als ik de slangen voeder, plaats ik ze in aparte onderkomens. Op deze manier hanteer ik de dieren minstens eenmaal per week en tevens hoef ik niet bang te zijn dat de dieren dezelfde prooi willen verorberen. De jonge dumerili-boa's heb ik altijd gevoerd met muizen. Eerst halfwas, maar al snel kon ik overgaan op volwassen muizen. Volwassen dumerili's kan men volwassen ratten aanbieden. Mijn dieren voer ik diepvriesmuizen en -ratten, omdat deze de slangen niet kunnen verwonden en ik ze altijd op voorraad heb.

De dieren reageren nogal wisselend op het voedsel. De ene keer grijpen ze de prooi bliksemsnel, terwijl ze soms ook totaal geen interesse tonen. In dat geval leg ik de prooi enkele uren bij de slang in de bak en in negen van de tien keer is de muis daarna opgegeten. Er is één geval bekend van een dumerili-boa die een andere slang wurgde en op at, maar reptielen staan gewoonlijk niet op het menu van deze boa (mededeeling van Terry - The repr. husb. of pythons and boas '90).

Helaas zijn mijn dieren nog te jong om ermee te kweken. Dumerili-boa's zijn na 4 à 5 jaar geslachtsrijp (soms zijn mannetjes dat al na drie jaar). Om een paring te bewerkstelligen schijnt een afkoelperiode niet noodzakelijk te zijn. Toch prefereren de meeste kwekers een afkoelperiode van twee maanden, waarbij de temperatuur daalt tot 22 graden. De dieren kunnen vanaf november bij elkaar gezet worden, opdat ze van november tot april kunnen paren. Door twee mannetjes bij één vrouwtje te plaatsen vergroot men de kans dat het vrouwtje bevrucht wordt. Het kan voorkomen dat de mannetjes om het vrouwtje gaan vechten waarbij de slangen elkaar zelfs bijten.

Afhankelijk van de paring kunnen de jongen tussen mei en oktober worden verwacht. Er zijn worpen bekend van 2 tot 21 jongen. Er is één geval bekend dat een dumerili-vrouw van 25 jaar nog voor nakomelingen heeft gezorgd.

CONCLUSIE

De dumerili-boa is een erg mooi dier waarvan men vele jaren plezier kan hebben. De laatste jaren zijn de dieren betaalbaar geworden door het relatief grote aanbod van nakweekdieren. Dit geeft aan dat het absoluut mogelijk is met deze dieren te kweken. Omdat dumerili-boa's over het algemeen een erg prettig karakter hebben en niet enorm groot worden, verwacht ik dat deze soort nog veel in populariteit zal toenemen.

LITERATUUR

- Coborn, J., *Pythons and Boas and other friendly snakes*. T.F.H. Publications, inc. 1995.
- Mertens, J., *Living Snakes of the World in color*. Sterling publishing company inc. NY 1987.
- Ross, R.A. M.D., M.P.H. & Marzec, G., *The reproductive Husbandry of Pythons and Boas*.
Published by The Institute for Herpetological Research Stanford, California 1990.
- Stafford, P.J., *Pythons and Boas*. T.F.H. Publications, inc. 1986.
- Stoops, E.D. & Wright, A.T., *Pythons & Pythons breeding and care*. T.F.H. Publications, inc. 1993.
- Walls, J.G., *The living boas*. T.F.H. Publications, inc. 2000.

Info over mijn boa's, pythons en andere slangen:
<http://home.conceptsf.nl/~harolddd>